

SLOVENSKI

vestnik

GLASILO SLOVENSKE KOROŠKE

Letnik III.

Celovec, v sredo 7. VII. 1948

Štev. 45 (138)

Z izgovori skušajo zakriti zatiranje našega združništva

Dne 1. julija se je vršil v Linzu ob Donavi občni zbor Splošne Zveze kmetijskega združništva v Avstriji, to je vrhovne revizijske zveze na Dunaju, katere član je tudi naša Zveza koroških zadrug. Kot zastopnika naše Zveze sta se udeležila tov. dr. Mirt Zwitter in tov. dr. Mirt Zwitter.

Za občni zbor je Splošna zveza izdala posebno tiskano poročilo predsedstva, ki mu načeluje OeVP-jevski hujškač inž. V. Schumy. Zato nikakor ni čudno, če je ta zagrizeni sovražnik svojega lastnega naroda, ki ga je že po prvih korakih v življenje koroškega povalnega kmetijskega učitelja prodal za boljši dobiček, tudi v tem poročilu skušal dati izraza svojemu šovinističnemu sovražstvu. Tako je bilo število članje Zveze koroških zadrug zmanjšano na polovico v resnici obstoječih in v trgovskem registru vpisanih slovenskih zadrug. Očividno je s tem Splošna zveza na Dunaju ponovno dokazala, da tudi ona kot »zadruga« ustanova noče priznati odprave po nacistih izvršenega nasilja nad našim združništvom. Popolnoma isto stališče dokazuje tudi na drugem mestu poročila, kjer je zapisano, »da so vsi ukrepi za razčiščenje premoženjskih vprašanj slovenskih zadrug« napravljene in da bo končno rešitev prinesla postava, za katero pa do danes niti predloga še ni v parlamentu.

Proti tem neresničnim navedbam je po prvi točki dnevnega reda tov. dr. Mirt Zwitter v imenu Zveze koroških zadrug ostro protestiral in zahteval pojasnila, kako pride do teh neresničnih navedb kljub točnim podatkom o stanju organizacije, ki jih je na zahtevo Splošne zveze naša zadruga centrala poslala pismeno pod števil. 221/Zad od dne 22. maja 1948.

Inž. Schumy je kot predsednik občnega zbora najprej iskal izgovore v »pomoti, ki jo radevolje v poročilu prihodnjega leta popravi«. Njegov sekretar dr. Schirer pa je bil na ugovor prisiljen priznati, da je poročilo natisnjeno na podlagi naknadnih informacij pri nemškem »Kärntner Genossenschaftsverband« v Celovcu. Tov. dr. Mirt Zwitter je proti takšnemu postopanju Splošne zveze, ki išče podatke in poročila o našem združništvu pri oni nemški Zvezi na Koroškem, ki je naše združništvo s pomočjo Gestape in Maier-Kaibitscha leta 1941. skušala za vselej uničiti, najostreje protestiral. Dejal je: »Medtem ko razvidimo iz poročila Splošne zveze na Dunaju, da je v vseh avstrijskih pokrajinah nacistično poseganje v združništvo že davno odpravljeno, se pri nas na Koroškem uprava sodišča in nemška Deželna zadruga zveza sklicujejo na pomanjkanje zakonov. Medtem ko čitamo v poročilu, da je g. inž. Schumy sam bil od oblasti postavljeni javni upravitelj spojene nacistične zadruga zveze Nižje Avstrije, Gornje Avstrije in Gradišanske in je premoženje že davno spet v rokah bivših lastnikov, je koroška deželna vlada v primeru koroških Slovencev postopala baš nasprotno: Ne nemški Verband, ki je slovenske zadruga s pomočjo nacističnega nasilja ropal in uničil, marveč oškodovana slovenska Zveza koroških zadrug je dobila od koroške deželne vlade postavljene komisarje! Tako so skušali preprečiti, da bi odbor kot edini zakoniti zastopnik interesov naših zadrug mogel zahtevati popravilo nacističnega zločina! To ugotavljamo še posebej, ker so edino slovenske zadruga in njihova zveza utrpela škodo po nacizmu, medtem ko so

avstrijske zadruga v letih nacizma močno utrdile svoj gospodarski položaj. Še prav posebno velja to za nemško Koroško zadruga zvezo, ki se je obogatila na račun izkoriščanja okupirane Gorenjske, kar nehote prizna tudi poročilo. Zato moramo mi koroški Slovenci odločno odkloniti takšno postopanje do naših zadrug.«

Tako inž. Schumy kot posebno drž. tajnik n. r. inž. Matschnig-Reiner, OeVP-jevski veleposestnik, poslanec in predsednik Koroške zadruga zveze sta skušala proti temu protestu odgovorjati z izgovorom, »da je krivda za položaj slovenskih zadrug edinole pri koroških Slovencih, ki nočejo prevzeti premoženja nazaj ampak samo odklanjajo vse pravične predloge nemške Zveze.«

Niti avstrijski zastopniki združništva temu zatrjevanju niso mogli verjeti, ko je tov. dr. Mirt Zwitter pozval g. Schumyja in g. Matschnig-Reinerja, naj imenujeta eno slovensko zadruga, ki je odklonila prevzem svoje zakonite lastnine. Zato je bil g. inž. Schumy prisiljen k izjavi, da bo Splošna zveza na Dunaju napravila vse potrebne korake za čimprejšnjo popravilo nacističnega zločina nad slovenskimi zadrugami.

Hitlerjev oberstlajtnant užaljen

Kakor znano je svoječasno avstrijska policija na cesti ustavila v. d. sekretarja OF za Slovensko Koroško, tov. Andreja Haderlapa in mu nasilno odvzela potni list, da bi mu preprečila udeležbo na II. kongresu Osvobodilne fronte Slovenije.

Na podlagi pismene vloge, v kateri je tov. Haderlap ostro protestiral proti utemeljivi odvzemu potnega lista, se čuti varnostni direktor za Koroško užaljenega. To sledi iz kazenskega odloka, ki ga je večeraj prejel tov. Haderlap od varnostne direkcije, in ki se glasi na denarno kazen 100 šilingov ali dva dni zapore. V tem odloku, ki ga je diktiral dr. Hopp, podpisal pa polkovnik Stossier, je med drugim rečeno:

»V Vaši vlogi z dne 26. 4. 1948 v zavedi priziva proti odvzemu potnega li-

Koroški partizani zvesti tradicijam NOB

V nedeljo, dne 4. julija 1948 je bil v Ljubljani I. kongres Zveze borcev Narodno osvobodilne vojske Slovenije. Po vseh krajih in okrajih Slovenije so se organizacije Zveze borcev pripravljale za svoj I. kongres, posebno še z aktivnim sodelovanjem pri zgradnji združnih domov. Lepe uspehe v prostovoljnem delu, kulturnih prireditvah in drugih akcijah so dosegle tudi v okviru partizanskega tedna. Vsi borci in aktivisti v Sloveniji, ki so med narodno osvobodilno borbo mnogo žrtvovali za svobodo svoje domovine in ljudstva, so v predkongresnem mesecu dokazali svojo predanost domovini, Partiji in maršalu Titu.

Zveza borcev NOV Slovenije je na svoj I. kongres povabila tudi delegacijo Zveze bivših partizanov Slovenske Koroške, ki pa so ji avstrijske oblasti potovanje na kongres onemogočile.

Zato je Glavni odbor Zveze bivših partizanov Slovenske Koroške v Celovcu poslal dne 2. julija 1948 I. kongresu Zveze borcev NOV Slovenije v Ljubljani pismo, v katerem pravi:

Še bolj pa se je pokazala zahrbtna dvoiličnost Splošne zveze na Dunaju in Koroške deželne zveze v škodo slovenskih zadrug pri obravnavanju delovanja in razvoja blagovnega združništva. Iz poročil inž. Schumyja in tajnika Splošne zveze je bilo namreč razvidno, kako se nemške zadruga v vsej Avstriji uspešno borijo za ugodne pogoje svojega blagovnega prometa in kako zahtevajo vsestransko podpofo s strani oblasti. Posebno ogorčene proteste je izgovoril inž. Schumy proti odloku upravnih oblasti, ki napoveduje pregled obrtnih dovoljenj zadrug.

Tov. dr. M. Zwitter je tudi k tej točki iznašal položaj slovenskih zadrug na Koroškem. Tako je Okrajno glavarstvo v Velikovecu protizakonito odklonilo trgovsko obrt naši JUGOZI, Južnokor. gosp. zadrugi v Sinči vesi in sicer z navdbo, »da bi s podelitvijo obrtne pravice bili oškodovani trgovci okolice, ki bi bili ogroženi v nadaljnjem obstoj«. Niti enega koraka pa doslej Okrajno glavarstvo in Koroška deželna vlada nista napravila v smislu zakona o čiščenju nacistov v gospodarstvu velikovškega okraja ali Slovenske Koroške sploh! Zloglasen nacistični ovadah in gesta-

sta ste uporabili žaljiv način pisanja ko ste se sledeče izrazili: V vrstah jugoslovanske partizanske armade sem se takrat boril tudi jaz. To je bilo v času, ko so se predstavniki sedanje varnostne direkcije za Koroško, ki so mi odvzeli potni list, še polnoštevilo borili na zelo vplivnih mestih v vrstah fašističnih nemških napadalec in uničevalcev, čeprav je moskovska deklaracija že proklamirala vpostavitve Avstrije za zavezniški cilj. Zato odrekam taki oblasti presojo o mojem odnosu do svobodne, neodvisne in demokratične Avstrije.«

Dvomimo, da bi se dalo s kazenskimi odloki spraviti iz sveta dejstvo, da je bil sedanji polkovnik Strossier do 7. majnika 1945 Hitlerjev podpolkovnik in da so številni drugi uradniki današnje varnostne direkcije vse do zloma nacizma nosili uniforme Hitlerjevih oficirjev.

»Napram koroškim Slovincem sovražno razpoložene avstrijske oblasti niso dovolile delegaciji »Zveze bivših partizanov Slovenske Koroške« udeležbe na kongresu borcev Narodno osvobodilne vojske Slovenije, ki je hkrati kongres naših partizanov.

S tem nedemokratičnim postopkom nas — bivše partizane Slovenske Koroške — hočejo odtujiti in oddvojiti od bivših soborcev v Sloveniji in od vsega slovenskega ljudstva. Vendar se mi zavedamo, da smo se za našo skupno svobodo borili v vrstah Jugoslovanske armade in pod vodstvom našega dragega tovariša maršala Tita. Zavedamo se, da je ljudstvo Slovenije in vse Jugoslavije prelivalo kri tudi za osvoboditev Slovenske Koroške izpod tujega jarma. Prav to nas v tem času še bolj združuje in krepi v naši nadaljnji borbi za priključitev k Federativni ljudski republiki Jugoslaviji.

Bivši partizani Slovenske Koroške bomo vztrajno stali na pridobitvah narodno osvobodilne borbe in se bomo tudi v bodoče neustrašeno borili v taboru naprednih sil s Sovjetsko zvezo na čelu.«

Dosledna rešitev narodnega vprašanja v Jugoslaviji je ustvarila tisto najkrepkejšo podlago, na kateri danes stoni bratstvo med jugoslovanskimi narodi in vsemi naprednimi in svobodoljubnimi narodi sveta.

povski agent v istem okraju ima še danes v rokah s e d e m obrtnih pravic!

Proti temu zatiranju našega združništva pa doslej Splošna zveza v nobenem primeru ni protestirala in zastopala pravico slovenskih zadrug. Nasprotno: Ravno inž. Schumy kot predsednik blagovne centrale avstrijskih zadrug na Dunaju je z lastnoročnim podpisom odklonil dobavo slovenskim zadrugam na Koroškem celo s strani zadruga organizacij! To se je zgodilo ravno pred par dnevi. Z ogorčenjem koroški Slovenci ugotavljamo to dejstvo in zahtevamo jasen sklep Splošne zveze v tem vprašanju.

Ponovno se je skušal inž. Schumy izmuzniti z izgovori in z obljubami, da občni zbor Splošne zveze ni pristojen za odločitve blagovne centrale, odklonitev pa nikakor ne smemo smatrati kot sovražen akt. Za takšno odločitev je bilo merodajno stališče Koroške deželne zadruga zveze, ki je ugotovila, da koroški Slovenci tudi doslej niso imeli svojih blagovnih zadrug. V ostalem pa se ta sklep Blagovne centrale lahko tudi spremeni in bo inž. Schumy sam skrbel za ureditev tega vprašanja.

Vendar je bil vtis izgovorov inž. Schumyja in sklicevanje na koroške krivce tako šibek, da je celo zastopnik Tirolske zadruga zveze zahteval sklep o protestu Zveze koroških zadrug v tem smislu, da se takoj sprejme našo Zvezo v Blagovno centralo in se ji v celoti priznajo vse pravice, kar edino je v skladu z načeli in pravili združništva sploh.

Tako so zastopniki naših zadrug uspešno razkrinkali dvoilično zahrbtnost koroških šovinističnih zatiralec zadruga in gospodarskega razvoja koroških Slovencev pred krogom, v katerem je bil doslej g. inž. Schumy varen odločati z zaspanim namigom svojim poslušnim sodrugom. Ravno soglašanje tirolskega zastopnika avstrijskih kmetijskih zadrugarjev pa dokazuje, da bodo protiljudski izkoriščevalci ljudske ideje in organizacije združništva slej ali prej razgaljeni v pravi svoji vlogi. Koroški Slovenci se bomo v bodoče še bolj odločno borili proti vsem poizkusom, da se z izgovori in zahrbtno dvoiličnostjo skuša ovekovčiti rop in nasilje nacističnih zločincev nad našimi zadrugami!

Ljudstvo Indonezije se upira imperialističnim načrtom

»De Waarheid« piše, da pomeni odločitev nizozemske vlade o prekinitvi pogajanj nov dokaz, da vlada ne želi sporazuma z Indonezijsko republiko. Nizozemska vlada zahteva od republike, da razpusti armado in prekine zveze z drugimi državami. Vlada namerava izvesti na ozemlju republike plebiscit pod grožnjo kolonialnih bajonetov. Vlada, ki se opira na renwillski sporazum, skuša odvzeti republiko neodvisnost in jo spremeniti v Van Mockovo marionetsko državo.

List poudarja, da se ljudstvo Indonezije, ki ga vodi demokratična fronta s Šarifuninom na čelu, energično upira tem načrtom. Indonezijsko ljudstvo zahteva združenje vseh sil proti načrtom nizozemskih in ameriških imperialistov. Ljudstvo si želi trdne vlade, ki bi hrabro nastopala in branila pravice republike proti Washingtonu in Haagu.

Komunistična partija Nizozemske poziva nizozemsko ljudstvo, da zahteva od vlade umik okupacijskih čet iz Indonezije, ki predstavljajo trajno nevarnost za mir.

BORBA:

Nikdar ni zmagala neresnica

Beograjska »Borba« kot centralni organ KPJ je objavila članek, v katerem odgovarja na uvodnik, ki ga je priobčilo osrednje glasilo Bolgarske delavske partije v zvezi s komunikacijem, v katerem CK KP Bolgarije odobrava resolucijo Informacijskega urada osmih kompartij.

»Borba« ugotavlja, da se je KP Bolgarije bavila z resolucijo Informacijskega urada že dva dni prej, preden je bila objavljena v praškem »Rude pravce«, medtem ko CK-ju KPJ resolucija ni bila znana vse dotlej, dokler je ni slišal v praškem radiu.

»Vse se je pripravljalo skrivaj«, piše »Borba«, »v brezsmiselnem prepričanju, da bosta naša Partija in naše ljudstvo osamljena. To je nadaljnji primer breznačelnosti in zakulisnih metod, ki se jih poslužujejo v gonji proti naši državi. Bolgarski tovariši se niso nikdar potrudili, da bi se prepričali o resničnosti obtožb proti KPJ. To pa ni v skladu s častno in tovariško kritiko, ki jo je treba opirati na dokaze, ne pa na prozorne izmišljotine.«

V zvezi z nedavno objavo bolgarske vlade, da hoče še naprej poglobljati bratske odnose z jugoslovanskimi narodi, se »Borba« sprašuje, da li hočejo uresničiti to bratstvo brez sodelovanja KPJ in z rušenjem osnov nove Jugoslavije? »Kajti pri nas«, tako pravi »Borba«, »so Partija, država, ljudstvo, Fronta, Tito, CK — na konec koncev eno in isto.«

Bolgarski voditelji naj se vprašajo, kako bodo pojasnili svojemu ljudstvu, ko se bo pokazala čudovita enotnost Partije in jugoslovanskih narodov, ki jim neupravičeno blatijo častno in herojsko lice.

»V delavskem gibanju ni nikdar zmagala neresnica in lažna obtožba. Nobena gibanja in nobene Partije niso uničile laži in klevete in je najmanj verjetno, da bi se to utegnilo pripetiti naši Partiji, kar zanjo ni prva, verjetno pa tudi ne zadnja preizkušnja.«

»Borba« zavrača očitke, da so v vodstvu KPJ prevladali v zadnjih mesecih nacionalistični elementi, in ugotavlja, da v vodstvu že zdavnaj ni bilo nobenih sprememb, ker je večina članov CK bila izvoljena že 1940. leta na V. državni konferenci.

Glede očitkov odrekanja zaslug Sovjetske armade v borbi za osvoboditev Jugoslavije pa piše: »Narodi Jugoslavije se ne bi osvobodili brez Sovjetske armade, nihče brez nje in svetovne vloge ZSSR ne bi ohranil samostojnosti v povojnih pogojih. V razliko od drugih držav pa so narodi Jugoslavije dobili omenjeno pomoč od Sovjetske zveze, ko so že 39 mesecev vodili ljudski upor, ko so imeli že 300.000 mož močno armado in velikansko osvobodeno ozemlje. S tem, da nam podtika, da podcenjuje vlogo Sovjetske armade in ZSSR, hočejo dejansko prikriti borbo narodov Jugoslavije.«

Glede nasvetov in kritike s strani bratskih Partij pa piše »Borba« sledeče: »KPJ, in njen vodstvo delujeta samo na teh načelih: dosledno ravnanje po naukih marksizma-leninizma, dosledna borba za socializem, dosledna pomoč vsem demokratičnim silam. Tisti bratski Partiji, ki nam hoče tovariško pomagati na tej podlagi z nasvetom in

Tržaški partizani proti imperialističnemu zaslužnjenju

Tržaški partizani, ki so se zbrali na skupščini 26. junija 1948, so ob zaključku svojega dela sprejeli resolucijo, v kateri nastopajo za mir, za napredek in spoštovanje mirovne pogodbe. V resoluciji izjavljajo tržaški partizani, da se bodo uprli z vztrajnostjo in odločnostjo, ki so jo pokazali v vojni in po vojni, slehernemu poizkusu zaslužnjenja njihovega ljudstva tako po tujih imperialističnih kakor po tržaških oligarhih, ki so že enkrat pripomogle k ustvaritvi fašizma. V resoluciji tržaški partizani odklanjajo tudi klevetniško kampanjo in izzivanja, s katerimi se zaman skuša obrekovati osvobodilna borba. Pred ljudstvom tržaškega ozemlja in pred narodi Jugoslavije in Italije so se partizani tržaškega ozemlja obvezali, da bodo

kritiko, bomo hvaležni. Toda zdi se nam, da mobilizacija ljudstva in vsega propagandnega aparata za razbitje KPJ ne dokazuje dobre namere.«

Ko zavrača obtožbo nacionalizma, pa »Borba« vprašuje: »Kako je mogoče obtoževati nacionalizma Partijo in vodstvo, ki sta tako rešila narodno vprašanje v svoji mnogonarodni državi, kot je to napravila naša Partija ravno pod tem vodstvom in pod nobenim drugim. Kako morejo ravno bolgarski tovariši obtoževati naš CK nacionalizma, ko je CK, zlasti pa tov. Tito pokazal toliko internacionalizma napram bratski Bolgariji med vojno kakor tudi po vojni, ko so

ljena dejanja. Ali narodi Jugoslavije, ki so z delavskim razredom na čelu vrgli buržuazijo, med osvobodilno vojno pa napojili s krvjo vsako vas in vsako mesto, vse planine in gore in vsa polja svoje države, nimajo pravice, da nad vse ljubijo svojo državo in da so ponosni na njo? Ali je nimajo pravice ljubiti zato, ker jo dvigajo iz ruševin in grde v njej socializem kot prispevek k veliki borbi delavskega razreda na čelu naprednega človeštva proti kapitalizmu. Kje je smiselnost trditve, ki tak patriotizem, ki združuje več narodov, istovetno z nacionalizmom?«

Ob očitku, da je KPJ sklenila prelomi-

POKRAJINSKI ODBOR OSVOBODILNE FRONTE ZA SLOVENSKO KOROŠKO

SKLICUJE ZA

petek, 9. julija 1948 ob 9. uri v gostilni Roth v Celovcu, Pfarrhofgasse 8

izredni plenum Osvobodilne fronte za Slovensko Koroško

DELEGATI NAJ SE PLENUMA ZANESLJIVO UDELEŽIJO

imperialisti hoteli kaznovati novo Bolgarijo ravno zaradi tega, ker je nova? Mar ni dosledna rešitev narodnega vprašanja v naši državi ustvarila tisto najkrepkejšo podlago, na kateri danes sloni bratstvo med narodi Jugoslavije in bolgarskim narodom? Nacionalizem voditeljev KPJ so si izmislili v zadnjem trenutku, ko smo odklonili, da bi sedli na zatožni klop za skonstruirana in izmiš-

ti z mednarodno solidarnostjo delovnega ljudstva vsega sveta in enotno socialistično fronto proti imperializmu pa »Borba« vprašuje: »Ali je Jugoslavija, sedanja, po tej Partiji in po tem vodstvom nastala Jugoslavija, odpovedala sploh na kateri in najbolj izpostavljeni točki borbe demokratičnih sil proti imperializmu? Ali ni bila vedno v prvi bojni liniji? Kje smo izdali, s katerim

Deželna konferenca KP Avstrije za Koroško

V nedeljo je bila v Celovcu deželna konferenca KP Avstrije za Koroško, katere so se udeležili tudi slovenski komunisti kot člani in funkcionarji KPOe.

Po referatu generalnega sekretarja KPOe Fürnberga o »dogodkih v Jugoslaviji« se je razvila načelna diskusija, v kateri so slovenski komunisti s prikazovanjem resničnega stanja v Jugoslaviji zavračali očitno neosnovane trditve avstrijskih tovarišev in poudarjali borbo jugoslovanskih narodov pod vodstvom KPJ v času vojne proti fašizmu in njen veliki doprinos za zgradi-

tev socializma po vojni.

Slovenski komunisti so tudi poudarili svojo pripravljenost na tesno sodelovanje z avstrijskimi tovariši v nadaljnji borbi za pravice delovnega ljudstva v taboru protimperialističnih in demokratičnih sil s Sovjetsko zvezo na čelu.

Ko je bil stavljen konferenci predlog, naj odobri sklep političnega sekretariata CK KPOe, ki odobrava resolucijo Informacijskega urada kompartij, je večina avstrijskih komunistov glasovala za predlog, 24 delegatov iz Slovenske Koroške pa ni glasovalo za resolucijo.

Zapadne sile razbile zavezniško poveljstvo v Berlinu

Informativni biro sovjetske uprave v Nemčiji je objavil sporočilo, v katerem pravi:

Kakor je znano iz uradnih sovjetskih krogov, je dobil šef sovjetske sekcije štaba alijirane komandanture Berlina polkovnik Kalinin od sovjetskega mestnega komandanta naročilo, da sporoči štabom ostalih treh sekcij alijirane komandanture, da sovjetski komandant ni v stanju, da še v bodoče prisostvuje sejam štaba alijirane komandanture.

vztrajali na bojni črti za pravice državljanov, za bratstvo in napredek, za sporazum med obema obmejnima republikama, za strogo spoštovanje in uveljavljanje mirovne pogodbe, za zmago svetovne fronte demokracije in miru proti vojnim hujskačem.

Na trgu Perugia je bilo o priliki kongresa veliko zborovanje, ki se ga je udeležilo nad 30.000 Tržčanov. S svojo udeležbo je tržaško ljudstvo ponovno pokazalo strnjeno in svojo povezanost s partizani. Policija je ob tej priliki napadla tudi povorko na Garibaldijevem trgu in pričela pretepati udeležence kongresa. Pri tem je neki policist čelo podrl na tla 70 letno mater nekega partizana.

dejanjem — javnim ali tajnim — to solidarnost? Ali ni sramotno tako blatiti brez podlage in dokazov neko državo in njene narode? Ali take lažne trditve, o katerih imperialisti zelo dobro vedo, da so lažne, ne dajejo poguma imperialistom proti Jugoslaviji in nalagajo tistim, ki to trdijo, zgodovinsko odgovornost odsamitve Jugoslavije?«

»Borba« zavrača tudi še druge trditve, in pravi ob koncu: »Bolgarski tovariši bi se morali sramovati takih trditvev, ki žalijo ponos narodov Jugoslavije, ki so znali štiri leta vojne stati, pa ne samo stati, ampak se, neglede na žrtve, boriti na fronti demokracije, v čemer tudi po vojni niso nikoli popustili, niti za hip omahnili ali se ustrašili.«

Finska je volila

Dne 1. in 2. julija 1948 je volilo finsko ljudstvo svoj novi parlament.

Finska ustava predvideva volitve v Sejm vsako tretje leto in sicer na podlagi splošne, enake in tajne glasovalne pravice.

Volitve so se udeležile naslednje stranke:

Demokratična ljudska zveza, ki so v njej združene Komunistična partija, Enotna socialistična stranka, Zveza demokratičnih žena in Zveza demokratične mladine; Socialdemokratska stranka, Nacionalna koalicijska stranka; Nacionalna stranka napredka; Agrarna zveza in Švedska ljudska stranka ter še nekaj manjših političnih skupin.

Volitve so bile zaključene 2. julija ob 20. uri. Glasovanja se je udeležilo približno 3 odstotkov prebivalstva več, kakor leta 1945. V finski prestolnici sami je glasovalo 85 odstotkov prebivalstva.

Ljudski demokrati so dobili po dosedanjih poročilih kljub vsej hujskaški propagandi in klevetam s strani reakcionarnih in imperialističnih krogov 46 mandatov.

Dosedanji volivni rezultati so sledeči:

Ljudski demokrati (Demokratična ljudska zveza) 334.289 glasov, socialdemokrati 425.179, Zveza agrarcev 391.755, konservativci 256.000, Švedska ljudska stranka 126.324 in liberalci 51.179 glasov.

Od 4.112.000 prebivalcev, ki jih šteje Finska, je bilo 2,4 milijona volivnih upravičencev.

Jubilej ruske pravoslavne cerkve

Sveti sinod grško-pravoslavne ekumenskega patriarhata se je odzval vabilu moskovske pravoslavne cerkve in bo poslal svojo delegacijo na slavnosti, ki bodo v Moskvi ob 500 letnici avtonomije ruske pravoslavne cerkve. Delegacija bo vodil eksarh zapadno-evropskega patriarhata mons. Germanos, ki ima svoj sedež v Londonu.

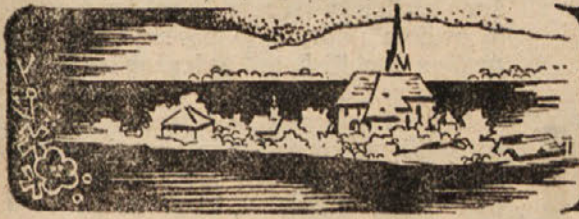
Drobne novice

Na Pagu je presešla solarna predvojnoproizvodnja za 50%. V vojnem času je bila poškodovana za 70 do 80%, sedaj je že vsa obnovljena in razširjena za 20%. S proizvodnjo soli krije solarna na Pagu eno šestino jugoslovanskih potreb.

V Varaždinu se na rudarskih šolah usposabljujejo novi strokovnjaki. Varaždinsko rudarsko tehnično šolo je dokončalo 78 dijakov, rudarsko nadzorniško šolo pa 126 učencev. Absolventi bodo dobili takoj zaposlitev v rudnikih kot rudarski nadzorniki in strojni mojstri.

V jugoslovanskem pomorskem prometu je Jadranska linijska plovba vzpostavila v letošnji turistični sezoni 73 prog, od tega 9 longitudinalnih, 2 potniško-tovorni in 62 lokalnih. V puljskem okrožju so tri lokalne proge, v reškem 9, v zadarskem 11, v šibeniškem 6, splitskem 14, v dubrovniškem 11, v kotorskem in škadarskem pa 8. V petletki se bo število bruto-registrskih ton jugoslovanske obalne plovbe povečalo za 125%.

V Sarajevu gradijo pionirsko progovo, ki bo najdaljša te vrste v Jugoslaviji. Dolga bo 14 km, imela bo šest železniških postaj, tekla bo od Hrasna v Novem Sarajevu do Krupca mimo Kotorca, kjer bo zgrajeno pionirsko mesto. Na progovi bodo prevažali turiste in blago.

Po naši zemlji

ROZEK

Naša občina je še danes zelo bogata na »nacističnih spomenikih«. V centru Rožeka, par korakov od hiše, v kateri je žandarmerija, občina in sodnija, stoji spomenik s sledečim napisom: »Am 10. Oktober 1920. Als Deutschland lag in Schmach und Schmerz, da gaben wir nach schwerem Kampf 59. 6 vom Hundert für Kärntens Karawanken-Grenze«.

Kljub temu, da je bila z brošuro »Verbrechen fordern Sühne« opozorjena vsa javnost na ta nacistični spomenik, rožeški nacisti niso smatrali za potrebno reagirati na to opozorilo, nasprotno, oni so se celo tako daleč spozabili, da so šli okrasiti spomenik z gredicami in cvetjem. Podoben spomenik stoji par sto metrov izven Rožeka, katerega kraji napis: »Im Kampf um diesen Uebergang über die Drau, sind am 6. 1. 1919, gefallen... Treueste Pflichterfüllung war ihr Leben für Deutschland, ihr Sterben ist das heiligste Opfer an die Gemeinschaft«. Ta dva napisa nam jasno povesta, za kakšne cilje so se Avstriji borili leta 1919 dalje. Torej so bile vse Gruberjeve trditve v Londonu in Moskvi, da je bila Avstrija »vergewaltigt«, lažnive in smešne.

Vsa demokratična javnost se zgraža nad temi nacističnimi napisi in zahteva, da se jih odstrani, kajti to ni samo v interesu antifašističnega prebivalstva, temveč bo skoraj gotovo tudi v »interesu« takozvanih »Heimattreue«, da se s tem zabiše ta neprijetni madež, ki prav gotovo ni v skladu z Gruberjevimi trditvami na raznih konferencah za državno pogodbo.

Š tem, da še po treh letih niso bili odstranjeni nacistični napisi, je čisto jasno dokazano, da sedijo na odgovornih mestih zakrknjeni nacisti, katerih poglavitna naloga je danes preganjati in zapostavljati koroške Slovence. Tu hočemo navesti par izmed nešteti primero: Rožek leži tik ob zaporni con. Dovoljenje za v to cono dobijo pa skoraj samo nacisti in velenemško usmerjeni elementi, medtem ko se koroške Slovence zapostavlja. Kmet Sgiarvelo Albin iz Semislavč, ki biva izven zaporne cone, je zaprosil za dovoljenje v zaporno cono. Z njim vred je zaprosilo tudi več drugih oseb iz iste vasi za dovoljenje. A glej čudo: vsi so dobili dovoljenje, le on kot edini antifašist ga ni dobil. Razen tega igra komandant rožeške žandarmerijske postaje dokaj čudno vlogo pri odločanju, kdo sme in kdo ne sme brez dovoljenja v zaporno cono. Razumljivo je, da se je komandant žandarmerije postavil na stališče, da nacisti smejo iti v zaporno cono, antifašisti pa ne; in tako se tudi praktično izvaja. Pred nedavnim je napadel znani Wurfkomandovec in nacist Kulnik Nande na rožeškem mostu v navzočnosti žandarjev antifašista

tov. Zaplatnik Jožefa iz Semislavč. Namesto, da bi žandarji opozorili Kulnika, da se odstrani, ker je on začel z izzivanjem, so potegnili s Kulnikom. Par dni pozneje je žandar Niederdorfer v javnem lokalu z velikim veseljem pripovedoval, kako je njegov »kolega« Kulnik udaril antifašista Zaplatnika in pripomnil med splošnim grohotom: »vendar jaz nisem ničesar videl, da boste vedeli«. S to nizkotno izjavo se je Niederdorfer razkrinkal kot sovražnik Slovencev, drugič kot zaveznik Wurfkomande, tretjič pa kot človek z zelo nizko kulturno stopnjo. Taka in podobna početja demokratična javnost najostreje odklanja.

DJEKSE

Zadnji mesec je imela Ljudska stranka pri nas na Djekšah zborovanje, na katerem je govoril g. Glančnik iz Št. Štefana. Njegov govor je bil povsem značilen za to stranko, bil je poln šovinizma in nestrpnega sovraštva do vsega, kar je slovensko.

V svojem govoru je obžaloval, da na Djekšah nimamo OeVP-jevskega župana. Vprašamo g. Glančnika, zakaj ni kritiziral občinske razmere v prvi republiki, ko je imela občina župana, ki je bil prepojen z velenemško miselnostjo ter izhajal iz stranke, ki je povsem podobna stranki g. Glančnika. Pod njegovim vodstvom je prišla občina v take dolgove, da smo mi kmetje plačevali 250% občinskega davka, ne da bi vedeli zakaj.

G. Glančniku na primer tudi to ne gre v glavo, da imamo v naši slovenski fari slovenskega župnika. On se čudi, zakaj bi danes ne mogel biti tukaj nemški župnik, ko smo pa imeli v času nacistične strahovlade 6 let nemškega duhovnika. Zakaj g. Glančnik v svoji krščanski pravičnosti ni udaril v mizo že leta 1941, ko so preganjali slovenske duhovnike in jih ubijali po taboriščih. V svojem znamenitem govoru je tudi poudaril, da morajo »njegovi« verniki stremeti za tem, da bo tudi v našem kraju čim prej vse nemško.

»Demokratu« Glančniku tudi današnja šola ne odgovarja, ker mu je že to preveč, da se poučuje, ali bolje rečeno, bi se moralo poučevati nekaj borih uric slovensčine na teden.

Navedel je še več takih »krivic«, ki se baje delajo »Nemcem« in v svojem vzornem govoru popolnoma jasno razodel stališče njegove stranke do koroških Slovencev. Mi bi si mu samo toliko svetovali, da gre s svojimi pravicami kam drugam, ne pa v naše slovenske vasi in kraje. Naš odgovor vsem takim in podobnim prerokom je in ostane: borili se bomo za naše pravice, dokler ne bomo dosegli naše popolno svobodo in enakopravnost.

ŠMARJETA PRI VELIKOVCU

V juniju smo imeli pri nas birno. Posebno pozornost je vzbudilo ubrano slov. petje. Vsi so nesli domov prepričanje: Šmarjeta je še slovenska, tod prebiva slovenski rod. To pa šmarješkimi šovinistom in nestrpnim ni bilo po volji in so že med birno zbornali skupaj deputacijo, ki je po končanem obredu protestirala pri škofu proti slovenskem petju v cerkvi ter podprla prošnje, ki so jih na predvečer škofu pismeno izročili. Četudi imajo vsako nedeljo eno nemško božjo službo, ki jo po večini obiskujejo le Slovenci, ker naši priseljeni Nemci ne čutijo potrebo, hoditi v cerkev, so še nezadovoljni in hočejo imeti še več. Nemške naj bi bile tudi ljudske pobožnosti, pranganja, procesije, vzgoja mladine, z eno besedo povedano: vse naj bi bilo nemško. Nemška je v Šmarjeti samo družina Pernkopf in Telmaška gospoda — »Jezerniki«, potujčeni Slovenci; vse ostalo prebivalstvo pa je slovenskega rodu. Za časa nacizma je bilo v cerkvi vse nemško, toda Nemcev in narodnih odpadnikov nismo videli v cerkvi; pa tudi sedaj, ko imajo nemško mašo, le redko vidijo cerkev od znotraj. Kljub temu pa hočejo imeti tudi ostale verske obrede v nemškem jeziku. To bi pomenilo: cerkev zlorabljati v politične namene. Posebno ob pogajanjih o državnih pogodbah bi radi, da bi tudi cerkev dokazala: Šmarjeta je nemška!

Da niso uspeli, zato je poskrbela prav tako številna slovenska deputacija, ki je odposlance narodnih šovinistov temeljito razkrinkala ter pobila njihove zahteve. Slovenci bi imeli prej pravico pritožbe, ker škof od petih govorov nobenega ni imel slovenskega, čeprav je bila birna v slovenski fari. Nemščine tako željni Šmarječani so pa med glavno škofovo pridigo postajali po pokopališču ter politizirali. Članji in članice deputacije »lojalnih in pobožnih« Nemcev so prišli z vsemi mogočimi zahtevami na dan, toda vse so izrazale šovinizem in nestrpnost napram slovenskemu narodu na Koroškem. Posebno ogorčeni smo bili nad zahtevo Kopecinje, ki je zahtevala, da se radi njenega otroka ves 1. razred uči nemški verouk. Seveda, če pomislimo, da je Kopecinja registrirana nacistka, kam je njena želja povsem jasna.

Ob priliki birne so nacisti položili venec ob spomeniku, ki je bil za časa nacizma postavljen kot »Mahnmal« ter je nosil napis: Nemčija, ti si nam pot in cilj, tebi živimo in umrjemo! Samo »Nemčija« so odstranili, vse drugo pa še stoji. Temu spomeniku se je moralo tokrat umakniti vaško znamenje. Kaj ima danes birna opraviti z nacističnim spomenikom, nam je uganka.

Iniciator gonje in nestrpnosti proti

Slovencem je naš nadučitelj Franc Andrič, doma ob Baškem jezeru. On je vodja nemškega pevskega društva, ki ga dvakrat na teden zbira ter vzgaja k narodni nestrpnosti. Komaj šoli odraslo mladino ob sobotnih večerih uči nemške narodne pesne. Takemu nestrpnemu in sovražniku Slovencev naj bi mi izročali našo deco in mladino v vzgojo! I pevske i plesne vaje se vrše v šolskih poslopih, ki jih moramo z davki vzdrževati tudi mi Slovenci. Na binkoštno nedeljo so obhajali naši nacisti pod vodstvom nadučitelja vsenemški dan pri Petru v Carčah, kakor je bil običajen v času nacizma. Zdaj so ga obhajali pod nedolžnim imenom »spomladna pesem«. Sploh zadnji čas nacisti precej dvigajo glave. Toda mi se temu ne čudimo, ko jim pa dajejo koroški in avstrijski politiki vso potuho in jih pozivajo na borbo proti koroškim Slovencev.

ŽITARA VES

Tovarišica, ki se je vrnila iz Žitare vesi, kjer je pomagala pri gradnji prosvetnega doma, nam piše:

Težka naloga — izgraditi prosvetni dom v Žitari vesi — ki si jo je zadala naša mladina na letošnjem mladinskem plenumu v Celovcu, se izpolnjuje. Ze pred dvema mesecema so se zbrali prvi mladinci in začeli z odstranjevanjem ruševin. Nad 250 mladincev in mladink iz Podjune in Roža, iz bližnje in daljnje okolice se je do danes prostovoljno udeležilo gradnje. Pokazati hočemo, da smo voljni uresničiti nalogo, ki smo si jo zadali in da smo zmogni sami ustvariti nov dom, ki bo v našo korist. V njem bo nastopala predvsem mladina z različnimi prireditvami in prirejali bomo različne tečaje ter se tako izobraževali in učili pravilne slovensčine.

V Žitari vesi je veselo razpoloženje med mladino in vsak se trudi, da bi se čimbolj izkazal in bi tako prišlo do vidnih uspehov. Po osemurnem delu se vrne mladina v Malčape, kjer ji je dal posestnik Rutar na razpolago kuhinjo in ležišča. Komaj je odstranjeno blato in prah s telesa, že hitimo na vrt k fizikulturi. Zato večerja pa večerja zanimanje. Celo večerja je postranska, tako težko se je ločiti od žoge. Po večerji pa obiščejo mladino tudi predavatelji iz Celovca. Lepo je skupno bivanje in skupno delo, ob odhodu izjavi vsaki, da bo še ponovno prišel, da bo naš prosvetni dom v Žitari vesi res še v teku tega leta dograjen.

OBJAVA

V ponedeljek, dne 12. VII. 1948 ob 9. uri bo v Celovcu pri Rothu (Pfarrhofgasse 8) zbor vseh brigadirjev s proge Samac — Sarajevo in brigadirjev, ki so in bodo gradili prosvetni dom v Žitari vesi.

Na zboru nastopijo koroški študenti, ki pridejo na počitnice iz Jugoslavije.

Vsi brigadirji, mladinci in mladinke, naj se udeležijo zбора.

VABILO

na prireditve, ki bo v nedeljo, dne 11. julija 1948 ob 14. uri v telovadnici v Št. Jakobu v Rožu.

Nastopijo koroški študenti, ki pridejo na počitnice iz Jugoslavije.

VABILO

V nedeljo, dne 11. julija 1948 ob 14. uri je pri Maleju v Zgornjem kotu

občni zbor Kmečke zveze za Slovensko Koroško.

Vsi člani iz občine Sele so vabljeni, da se ga udeležijo.

Kmečka zveza za Slovensko Koroško

VABILO na občni zbor Kmečke zveze, ki bo v nedeljo, dne 11. 7. 48 ob 15. uri pri Šrancu na Djekšah.

KAJ ŠE DOBIMO

Na nakaznice za milo M in N dobimo na odrezek E2 1 kos enotnega mila, na odrezek W2 1 zavoj pralnega praška; na nakaznico M dobimo na odrezek RS 1 kos mila za britje; na nakaznico S dobimo na odrezek W2 1 zavoj pralnega praška, na odrezek A 500 g kristalne sode.

LOJZE UDE:

PONATIS IZ
"NOVEGA SVETA,"

KDO JE BIL PRIPRAVLJEN BORITI SE ZA SAMOSTOJNOST AVSTRIJE?

K tej dokumentaciji se pridružuje knjiga zadnjega avstrijskega kanclerja predvojnega Avstrije dr. Kurta Schuschnigga »Requiem in Rot-weiß-rot« (Zürich 1946) in še nekaj drugih dokumentov.

Po teh novih dokumentih se je pokazalo zlasti, da je od avstrijske strani vprašanje napačno postavljeno. Ne gre namreč toliko za vprašanje krivde na samem anšlusu ali se je bila Avstrija v marcu 1938 pripravljena z orožjem postaviti po robu Hitlerjevi Nemčiji, temveč ali je bila po vladajočih političnih silah in možeh sploh kedaj na to pripravljena. In ne gre za vprašanje, ali so se udeležili Avstriji vojne na strani Hitlerjeve Nemčije samo zaradi tega, ker so bili priključeni k Nemčiji, temveč gre za vprašanje, ali bi se samostoj-

na Avstrija po svojih vodilnih političnih silah v pretekli vojni postavila na stran protifašističnih sil. Kako bi se odločila Avstrija, če bi v borbi proti Hitlerjevi Nemčiji ne bila osamljena, kakor z neko upravičenostjo trdi, da je bila osamljena marca 1938.

I.

V razpravi »Avstrija, pangermanizem in Koroška« sem rekel, da je bil v ideološkem pogledu glavni vzrok brezuspešnosti odpora režima Dollfuss-Schuschnigg proti priključitvi k Hitlerjevi Nemčiji ideja o Avstriji kot drugi nemški državi. Prav proces proti Schmidtu in Schuschniggova knjiga ponovno dokazujeta, kako globoko je bila nemška nacionalna misel zakoreninjena v avstrijskih možeh. Avstriji so se do nastopa avstrijske komunistične

stranke imeli vsi za Nemce. Prelomnica v tem pogledu je državna konferenca KPOe avgusta 1937. Tudi oni Avstriji, ne-komunisti, ki so bili sicer za avstrijsko samostojnost, t. j. Seipel z delom krščanskosocialne stranke, so se nacionalno priznavali za Nemce. Ta miselnost je narekovala senžermenski Avstriji takozvano »nemško pot« zunanje politike, ki je v paktu Schuschnigg-Hitler 11. julija 1936 dobila svoj najjasnejši izraz. Schmidt je sicer še v svojih zaključnih besedah v tem procesu izjavil: »Vprašanje nemške poti, kolikor zadeva 11. julij 1936, je bilo taktično in nikdar ne načelno vprašanje. Načelno vprašanje je bila nemška pot le tolika, kolikor smo to pot napadali« (stran 655).) A te besede so v očitnem nasprotju z ostalim zagovorom samega Schmidta in s soglasnimi izpovedbami in ugotovitvami prič, državnega tožilca, Schmidtovega branilca ter sodišča.

*) Kjer bo v nadaljnjem navedena samo stran, se nanaša to na zgoraj citirano knjigo »Der Hochverratsprozess gegen dr. Guido Schmidt.«

(Dalje.)

